

Jurkvormen Wilma Bosland representeren gevoelens, stemmingen of herinneringen

door Piet Augustijn
foto's Wilma Bosland

Wilma Bosland. Foto Reinoud Leeuwerink.

Het werken met klei betekent voor Wilma Bosland lichamelijkheid, een fysiek proces, dat ze probeert uit te buiten en te versterken. In haar werk is draaien het startpunt. De gedraaide vorm wordt opengeknipt of gesneden waarna een proces van kneden en bouwen begint. In haar werk van de laatste jaren staat de vorm van de jurk centraal. Die vorm representeert gevoelens, herinneringen, stemmingen of neerslagen van gebeurtenissen. "Het gaat me niet om het weergeven van het lichaam of zoiets als mode", zegt Wilma Bosland. "Die vormen staan voor universele gevoelens, voor interpretaties van vormen

uit de kunstgeschiedenis, het vastleggen van gebeurtenissen die indruk hebben gemaakt." Waren ze in aanvang nog rechtstreeks afgeleid van het lichaam, de laatste stukken zijn geëvolueerd naar pietà's. Verder weg van de jurkvorm, maar nog wel verwijzend naar het lichamelijke. Alle vormen hebben een eigen sfeer, soms wat romantisch, soms ingetogen, opengescheurd, met gaten doorboord, bedekt of onbedekt. "Dat wat ik onderhuids voel en ervaar probeer ik in mijn beelden te leggen, vandaar de titel van de serie: *Under my Skin*." Deze serie is vanaf 10 oktober te zien in Galerie De Witte Voet in Amsterdam. Beelden die verwijzen naar het geklede

Wilma Bosland, *Jurk met bladgoud*; 2007; terracotta, terra sigillata, zwart door reductie, bladgoud; 39 x 28 x 20 cm.

en het niet-geklede vrouwelijk lichaam. Geglazuurde en ongeglazuurde stukken die herinneringen oproepen aan meisjeskleding; geen onschuldige kleding, maar kleding met een geladenheid, met de kenmerken van een afgeworpen schild, zoals een slang een huid kwijtraakt bij een metamorfose. Beelden waarin een relatie wordt gelegd met de geschiedenis en het verstrijken van de tijd. Inspiratie voor meerdere sculpturen vond Wilma Bosland in het schilderij *Las Meninas / De Hofdames* (1656) van Diego Velázquez (1599-1660). Op dit enorme schilderij zien we een kamer in een paleis waarin het prinsesje Margarita centraal staat, omgeven door hofdames en speelgenootjes. Het lijfje van de prinses komt terug in de keramische sculpturen van Bosland. Daarnaast refereert ze aan de onbelemmerde vrijheid van jonge meisjes die nog niet verlegen zijn met hun eigen lichaam. Maar het gaat ook over een meisje dat zich plotseling bewust lijkt van haar rol als vrouw en het keurslijf (wat jurken ook kunnen zijn) dat dit met zich meebrengt. Soms zijn er ook verwijzingen naar geweld, zoals in de stukken waarin gaten zijn aangebracht, alsof Wilma Bosland haar alchemistische proces heeft gebruikt om natte klei om te zetten in glanzend wit geglaazuurd kant. De suggestie van beschadiging (van het jonge leven) is niet ver weg.

Dubbelzinnig

Het oppervlak van de vaak ongeglazuurde terracotta of het lichtroze gekleurde materiaal verwijst naar de bleekheid van de dood. Hierin is de invloed van de 17e-eeuwse schilderkunst te herkennen, zoals *De anatomische les van dokter Jan Deijman* (1656) van Rembrandt (1606-1669). De kleur van de huid belichaamt de verschillende levensfasen, van jong tot oud; het maken van het werk is als het vastleggen van die levensfasen. Hoewel de klei erg solide is, is het materiaal voor Bosland zo zacht als stof, als een herinnering aan een kledingstuk of gewaad. Het is bijna alsof we kijken naar de denkbeeldige archeologie van meisjeskleding en hun ontluikende lichamen. Sommige armen van de hoofdloze torsen zijn gestrekt alsof ze in extase

Wilma Bosland, *Zwarte jurk met gaten*, 2006; terracotta, grafiet; 63 x 75 x 15 cm.

Wilma Bosland, *Rose jurk*, 2007; terracotta, glazuur; 53 x 36 x 14 cm.

Wilma Bosland, *Graal*, 2008; terracotta, zwart door reductie, bladgoud; 57 x 27 x 13 cm.

Wilma Bosland, *Kleine jurk met grafiet*, 2008; terracotta, grafiet, 75 x 38 x 7 cm.

Wilma Bosland, *Pietà in progress*, 2009; klei; lengte ca. 80 cm.

Wilma Bosland, *Pearly lace*, 2009; terracotta, glazuur; 75 x 70 x 20 cm.

zijn of zoeken naar genegenheid; ze zijn bewust dubbelzinnig, zodat we onze eigen gedachten en ideeën kunnen projecteren op de fraai gevormde oppervlakten. Het is makkelijk je voor te stellen dat het dansende lichamen zijn. Van vrouwen die zich bewust zijn van het feit dat ze bekeken worden en hun vrouwelijkheid laten zien door de kleding die ze dragen. Sommige van de dichtere kleiplaten suggereren lichamen op middelbare leeftijd met een gerimpelde huid. Tegelijkertijd roepen deze beelden associaties op met verlaten landschappen waarin de landschappelijke elementen refereren aan de welingen van het menselijk lichaam. Wilma Bosland begint met het maken van een groot oppervlak dat ze vervolgens 'mishandelt' door er gaten in te maken, delen optilt alsof het een plooibaar lichaam is en ledematen creëert zodat een semi-menselijke vorm verschijnt die uit de huid lijkt te dansen. Sommige stukken zien eruit als het verfrommelde lichaam van een pietà, maar refereren ook aan een industrieel verleden. De producten uit de gietijzerindustrie, maar ook uit de christelijke verhalen over verlies en verlossing. Deze onbevattelijke, ingewikkelde en oneindig fascinerende combinatie van verleden en heden, het lichamelijke en het niet-stoffelijke maken het werk van Wilma Bosland zo intrigerend.

Cocons

Vóór de redelijk open vormen van de jurken werkte Wilma Bosland aan een reeks gesloten coconachtige vormen. De installatie *Unidentified Persons* (UP's) uit 1997 bestaat uit een aantal coconachtige, op lijkenzakken en mummies gelijkende vormen die introvert van karakter zijn. In 2000 volgde de installatie *Gehangenen*, een serie opengescheurde en kapotgemaakte lichaamsdelen aan de wand. Opgewand aan touwen zoals dat gebeurde met geslachte varkens, vroeger in haar ouderlijk huis. Deze vormen gingen vergezeld van liggende, gesloten coconachtige vormen, die echter steeds meer het midden hielden tussen delen van een lichaam en andere hybride vormen van leven. Vormen die ontstonden vanuit de emotie en niet vanuit esthetische drijfveren. Het project *Songs of the Wanderers* (2002) is een reactie op de *Gehangenen*, een zoektocht naar hoe het werk er uit zou moeten zien, zonder precies te weten in welke richting het zou moeten gaan. "Ik wilde helemaal open aan het werk, zonder vooropgezet plan of doel. De titel is ontleend

Wilma Bosland, *Jurken in atelier*, 2008/09; diverse afmetingen.

Wilma Bosland: "Dat wat ik onderhuids voel en ervaar probeer ik in mijn beelden te leggen"

aan een ballet van het Taiwanese Cloud Gate Dance theater: *Songs of the Wanderers*, en voorstelling die ik in die periode zag en waarin ik mijn zoektocht zag verbeeld. Een dans waarin dansers zich al zoekend (naar verlichting?) voortbewegen, voorwerpen oppakken en weer wegleggen. Voor mij stond dat symbool voor het onvoorwaardelijk accepteren van al wat komt of niet komt."

Jurken

"Zo zijn eigenlijk ook de jurken ontstaan. Al werkend doerden ze als wezens op uit de klei. Bij herkenning was de aanvankelijke werktitel *Ik houd niet van jurken*. Voor mij zijn het beelden die zitten tussen huid en bedekking, een medium om bepaalde emoties op te projecteren, te onderzoeken en te bezweren. Ik kan ze willens en wetens onschuldig, verleidelijk en vrouwelijk laten zijn, maar er ook de minder vrolijke kanten van het leven mee onderzoeken en in beeld brengen. Door die vorm te accepteren heb ik bewust emotie in mijn beelden gebracht. Ik weet steeds duidelijker wat ik wil en wat niet." In 2005 liet Wilma Bosland met *Dresses* in De Witte Voet de eerste serie jurkvormen zien: een overgang van de introverte, gesloten coconvormen naar de meer open, extraverte jurkvormen.

Wilma Bosland (1956) woont en werkt in Amsterdam. Na het afronden van de docentenopleiding aan de Academie voor Beeldende Vorming in Amsterdam (1991), startte ze een keramiekatelier in Amsterdam waar ze het maken van eigen werk combineert met lesgeven. Sinds 2001

werkt ze als keramiekdocent en coördinator beeldend bij Toonbeeld, Centrum voor de Kunsten in Castricum. Wilma Bosland vormt met Beatrijs van Rheeden, Anita Manshanden, Ester Stasse, Wim Borst en Gertjan van der Stelt de groep Dutch Ceramicvision.nl. Aanvankelijk in tweemaandelijks bijeenkomsten, momenteel meer ongeregeld, bespreken ze bij een van de leden elkaars werk of supporten ze elkaar bij de perikelen van het kunstenaarsbestaan.

www.ceramicvision.nl

Werk van Wilma Bosland is de komende maanden te zien in:

- Bibliotheek Olympisch Kwartier (Zuid), Laan der Hesperiden 18, NL-1076 DN Amsterdam, t +31 (0)20-6769220. Vitrinetentoonstelling keramische objecten, tot en met 28 oktober 2009. Kijk voor openingstijden op www.oba.nl
- *Under my Skin*. Galerie De Witte Voet, Kerkstraat 135, NL-1017 GE Amsterdam, t +31 (0)20-6258412. Open: woensdag t/m zaterdag 12.00-17.00 uur, eerste zondag van de maand 14.00-17.00 uur. Van 10 oktober t/m 11 november 2009. www.galeriedewittevoet.nl
- 24e Kunstlijn Haarlem, 6, 7 en 8 november 2009. Een manifestatie van moderne kunst in Haarlem en omgeving. Ruim 200 kunstenaars op 25 locaties (musea, galleries, culturele centra) in Haarlem en omliggende gemeenten. Werk van Wilma Bosland is te zien in Achter de Zuilen, Gemeentehuis Bloemendaal, Bloemendaalseweg 158, NL-2051 CJ Overveen, t +31 (0)23-5225555. Opening vrijdag 6 november 20.00 uur, daarna zaterdag 7 en zondag 8 november 13.00-17.00 uur. www.kunstlijn.org